

Uitgebreid leefgebied Rosse vleermuis in Noord-Holland

In juni 2016 is er in Het Wildrijk bij St. Maartensvlotbrug een kolonie Rosse vleermuizen gevonden. Hiermee is het verspreidingsgebied van de Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) met 10 kilometer naar het noorden opgeschoven. De Rosse vleermuis verblijft in Nederland vrijwel uitsluitend in bomen. Tot 1990 waren alleen kraamkolonies in 't Gooi en enkele op de landgoederen van Zuid-Kennemerland bekend. Ook begin jaren negentig, toen heel Noord-Holland is onderzocht, beperkte de verspreiding zich tot 'de hoger gelegen zandgronden van 't Gooi en de binnenduinstrand van Noord- en Zuid-Kennemerland'. De noordelijkst gevonden verblijfplaats lag toen in Bergen (Broekhuizen et al., 1992; Kapteyn, 1995).

Sinds 2011 zijn voor de Zoogdieratlas van Noord-Holland vrijwilligers op zoek gegaan naar vleermuizen. Er werd daarbij gezocht naar kraamkolonies en roepende mannetjes. Rond 1990 werden in het Wildrijk nog geen Rosse vleermuizen gehoord, maar de laatste jaren werden losse individuen steeds regelmatig waargenomen. Eerst werd in 2015 een rosse vleermuisman in een vleermuis kast gevonden en op 9 juni 2016 hoorden leden van de Vleermuiswerkgroep

Rosse vleermuis
(foto: Carola van den Tempel)

Noord-Holland geluiden vanuit een spechtengat in een Abeel. Uiteindelijk kwamen er 29 rosse vleermuisvrouwen uit deze holte vliegen. Ook in het zuidelijk deel van Noord-Holland is de populatie uitgebreid. Het Amsterdamse bos ligt op een perfecte locatie tussen de kerngebieden van de binnenduinstrand en 't Gooi. Dit bos is al zo'n 80 jaar oud en begint geschikte boomholtes voor vleermuizen te krijgen. Daarom is hier in 2014 en 2015 gericht gezocht naar Rosse vleermuizen en in 2015 is er de eerste kolonie aangetroffen. De soort breidt waarschijnlijk uit doordat het bomenbestand steeds ouder wordt. Hopelijk weet de Rosse vleermuis de bossen in de Wieringermeerpolder te bereiken. De bomen daar zijn net als in het Amsterdamse Bos zo'n 80 jaar oud. Een mooie uitdaging voor vrijwilligers om dat te volgen!

Literatuur Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Utrecht.
Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Schuyt & Co Haarlem.

Carola van den Tempel, projectmedewerker Landschap Noord-Holland

Stichting het Limburgs Landschap

Vertroetelbeheer voor akkerkruiden

Korenbloem en Klapproos zijn ongetwijfeld de meest bekende akkerkruiden. Maar waar zie je die nog? In het moderne landbouwsysteem is weinig plaats voor akkerkruiden en heeft men vooral oog voor een zo hoog mogelijke productie. Het vroegere gemengde en kleinschalige boerenbedrijf was rijk aan flora en fauna. Door schaalvergroting, nieuwe teelt- en oogsttechnieken, insecticidegebruik, bemesting en verdroging zijn onze agrarische gras- en akkerlanden industriële productievelden geworden. Wilde planten en dieren zijn veroordeeld tot de berm en naast weidevogels behoren de akkerkruiden tot de meest bedreigde soorten in Nederland.

In natuurakkers, zo'n 250 ha bij Het Limburgs Landschap, wordt juist wel rekening gehouden met de planten- en dierenrijkdom. Ze leveren onder meer voedsel en onderdak aan akkervogels, zoals Gele kwikstaart (*Motacilla flava*), Patrijs (*Perdix perdix*) of Veldleeuwerik (*Alauda arvensis*). Doordat het gewas soms (deels) niet wordt geoogst zitten er veel muizen die op hun beurt weer tal van roofvogels aantrekken. Juist in de winter, wanneer de reguliere akkers er kaal bij liggen, bieden natuurakkers voedsel en beschutting.

Bolderik (foto: Harry Bussink)

Op zo'n 70 ha wordt specifiek beheer uitgevoerd voor akkerkruiden. De meeste zijn ook in natuurakkers bijzonder zeldzaam en om ze voor uitsterven te behoeden wordt een 'vertroetelbeheer' uitgevoerd op de zogenaamde pleegakkers. Akkerkruidenzaad van soorten als Akkerogentroost (*Odontites vernus vernus*), Akkerleeuwenbek (*Misopates orontium*), Naakte lathyrus (*Lathyrus aphaca*) of Nachtkoekoeksbloem (*Silene noctiflora*) wordt op proefvelden vermeerderd. Het zaad kan daarna relatief eenvoudig worden geoogst en uitgezaaid worden over andere natuurakkers.

De akkerkruiden komen vooral voor op matig schrale akkers. Ze hebben, zoals in het verleden gebruikelijk was, een geringe vorm van bemesting met bijvoorbeeld ruwe stalmeest nodig. Het Limburgs Landschap benut hiervoor ook compost van maaisel van natte hooilanden. Intensieve bemesting is funest. Daar zijn deze zeldzame soorten juist niet op aangepast.

Henk Heijligers, medewerker voorlichting
Harry Bussink, medewerker Beheerplanning en Monitoring